

*Harsányi—Gulyás féle kiad. szövege.**A Csurgói kézirat szövege:*

9. vsz.	a csurgóiban	10. vsz.
10. vsz.	« «	11. vsz.
11. vsz.	« «	9. vsz.
« 3. sor:	<i>Most már</i> egyet...	... <i>Mindjárt</i> egyet...
« 6. sor:	<i>Fejezvé</i> n...	... <i>Esik meg</i> ...
1. pótversszak:	1. sor: ... <i>virágozzék</i> ...	13. vsz. ... <i>virágozzon</i> ...
« 2. sor:	... <i>hozzék</i> ...	... <i>hozzon</i> ...
2. pótversszak:	a csurgóiban	12. versszak.

A csurgói szövegben, lapalján még két sor olvasható más írással:

Jó lesz biz az ígyünk, Isten úgy segéllyen.  
Én is azt kívánom, éljen Eszter, éljen.

Mivel a tinta azonos, s az írás egykorú, nem lehetetlen, hogy valamelyik mulatózó vendég firkantotta oda a sorokat a 6. lap aljára.

ÉCSY Ö. ISTVÁN.

## MOLNÁR BORBÁLA ELVESZETTNEK HITT VERSES REGÉNYE.

«Gvadányi József generális — írja Szinnyei (*Magyar írók*, IX. 178. l.) — 1797-ben írt Péteri Takáts Józsefnek és elküldé neki Molnár *Szerencsétlen szerelem* c. munkáját; a munkát megrostálás végett Takáts aztán Bárótzinak adta át, hogy a kényesebb helyeket jelölje ki. A kézirat további sorsáról nincs tudomásom.» Ez a kézirat, amelynek előszava csakugyan 1797-ben, Sz. Mihály hava 27-én, Kolozsvárt kelt, Festetics herceg keszthelyi könyvtárában van. (II. 493. sz.) Takáts az ifjú Festetics László nevelője volt: magától adódik a föltevés, hogy Bárótz javalló bírálata után ő hívta föl Festetics figyelmét Molnár Borbála munkájára. Erre vall, hogy a grófhöz intézett verses ajánlás szerint (Egeres, 1798. június 15.) a gróf ajánlotta magát tutorul, jótéteményeit megtettezte, sőt «még többet is ígért». Arra is kéri a gróft, engedje meg, hogy a mű «homloka kérkedjen neveddel!» Festetics válaszát nem ősmernjük, de tudjuk, hogy a munka — amelynek címe *Szerencsétlen szerelem, avagy egy ritka szépségű és nagyszületésű jeles személynek a szerelemből származott, szerencsétlen és igen szívreható története, melyet bizonyos leírásokból versekbe szedett és világ eleibe botsátott M. B.* — ezúttal nem jelent meg. Csak ezúttal nem. Szinnyei ugyanis, a kéziratot nem látván, nem tudhatta, hogy Molnár Borbálának *Szerencsétlen indulat vagy Sarolta és Sándor* c., Kolozsvárt, 1804-ben megjelent, maga is idézte munkája ugyanennek a verses regénynek kissé átdolgozott kiadása. Pintér Jenő (*Magy. íródtört.* 1931. IV. 481. l.) nyilván azért gondolja, hogy a kötet «néhány bőkezű erdélyi mágnás költségen jelent meg», mert ajánlása Gr. Bethlen Gergelynek és B. Jósika Miklósnak szól. A munka, mint ez a kis részlet mutatja, a keszthelyi kézirathoz mérve kissé csiszoltabb:

## Kézirat:

Egy Ifju mulatott akkor a' Helységbe.

Mivel birt ő minden külső belső jóval,  
Valami tsak közös lehet halan-  
[dóval.Benne volt a' szépség 's a kedvesség  
[tengere,  
Mellyel mindenektől tiszteletet  
[nyere.Beszédét tudomány sava meg hin-  
[tette.'s leg szebb illendőség hangja  
[méréséklette.

## Kiadás:

Egy Ifjú mulatott akkor a' Helységben.

Mert itt a' szépséggel a' kellemetesség  
Egygyesült, 's a' felsőbb rendű  
[érdemesség.A' böltsesség 'sava beszédét hintette  
'S leg szebb illendőség hangját  
[méréséklette.

A kézirathoz új előszó készült, hőséből, Vincentzből Sándor lett, és a regényt egy prózai *toldás* rekesztí be. Érdeemes az előszó egy mondatát idéznünk: «Hogy ha mi a' Nemzetünk között gyakran meg-eső emlékezetes történeteket szorgalmasan fel-keresnénk, nem igen vólna szükségünk az idegen Románok olvasására.»

GÁLOS REZSÓ.

## ÁNYOS PÁL EGY KÖLTEMÉNYÉNEK FORRÁSA ES ISMERETLEN LEVELE.

Ányos Pált meleg barátság füzte Mészáros Ignáchoz,<sup>1</sup> több költeményt is intézett hozzá. Egy alkalommal elküldte barátjának *Battyáni Károly Eő Hertzege sége halálán* c. költeményét, mely verseinek valamennyi kiadásában szerepel. A Mészárosnak küldött másolat (a helyesírásban, pontozásban és a ragok használatában mutatkozó kisebb eltéréseket nem számítva) teljesen megegyezik a Császár Elemér által kiadott akadémiai kézirat szövegével.<sup>2</sup> A vers után leírta Ányos az eddig ismeretlen német eredetét is. A két szöveget összehasonlítva, a magyart — mint Császár már a német forrás ismerete nélkül is állította — különösen első részében, szabad átdolgozásnak találjuk. A költemény második felében már jobban alkalmazkodik a német szöveghez, sőt egyes sorai szószerint is egyeznek azzal. A német minta a következő volt (szerzőjéről nem tesz említést Ányos):

Eine zartliche Feder hat den erfolgten Tod Fall des (Titel) Hochgeborhner (!) Herrn Herrn Karls, des H. R. Sz. fürsten von Bathány folgendermassen besungen.

Multis ille bonis flebilis occidit.

Horatz.

Noch seufzt die Harfe dort von blumigten Gestade

Des Isters Lichtenstein zurüick,

Noch sieht man eingedrückt, des Schmerzes bitterm Pfade

In Deutschlands ernsten Blick.

Und ach schon wieder eilt dem kühlen Grabeshügel

Ein Liebling der Monarchen zu,

Und Traurigkeit umhüllt mit ihrem schwarzen Fügel

Das Land. O viel zu früh —

<sup>1</sup> Császár Elemér: *Ányos Pál*, 95., 107—8. 1.

<sup>2</sup> *Ányos Pál versei*. Császár Elemér kiadása, 1907. 90. 1.